

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Půdní fond:

Došlo k jednomu z největších úbytků orné půdy

Na celkové výměře půdního fondu Zlínského kraje v roce 2010 se podílela zemědělská půda 49,0 % a nezemědělská 51,0 %. Proti předchozímu roku se nepatrně zvýšilo zastoupení nezemědělských ploch na úkor zemědělských o 0,1 p.b. Snížení výměry zemědělské půdy činilo 394 ha a bylo stejně jako v roce 2008 největší po roce 2000. Úbytek, který nastal v orné půdě (-790 ha), byl jen zčásti kompenzován přírůstkem ploch trvalých travních porostů (+271 ha) a ovocných sadů (+ 79 ha). Nejvíce orné půdy ubylo v okrese Uherské Hradiště (420 ha).

Ve struktuře nezemědělské půdy došlo k výraznému zvětšení ostatních ploch (o 353 ha) a k částečnému rozšíření lesů (+ 32 ha), zatímco výměry zastavěných a vodních ploch a vinic se podstatněji nezměnily nebo zůstaly stejné.

Ekologické zemědělství:

Počet ekofarem od roku 2006 vzrostl na trojnásobek

V roce 2010 bylo v kraji registrováno celkem 344 ekofarem, což vzhledem k roku 2006 znamená zvýšení na trojnásobek (o 237,3 %). Největší podíl ekologických zemědělců v roce 2010 z jejich celkového počtu v republice byl zaznamenán v Jihočeském kraji (13,1 %), po něm následoval Plzeňský kraj (10,3 %), za který se se stejným podílem 9,8 % umístily kraje Zlínský a Moravskoslezský.

V rámci kraje bylo po celé pětileté období nejvíce ekofarem ve zlínském okrese (126 v roce 2010), nejméně v kroměřížském (34 v roce 2010).

Zvýšila se také plocha ekologicky využívané půdy

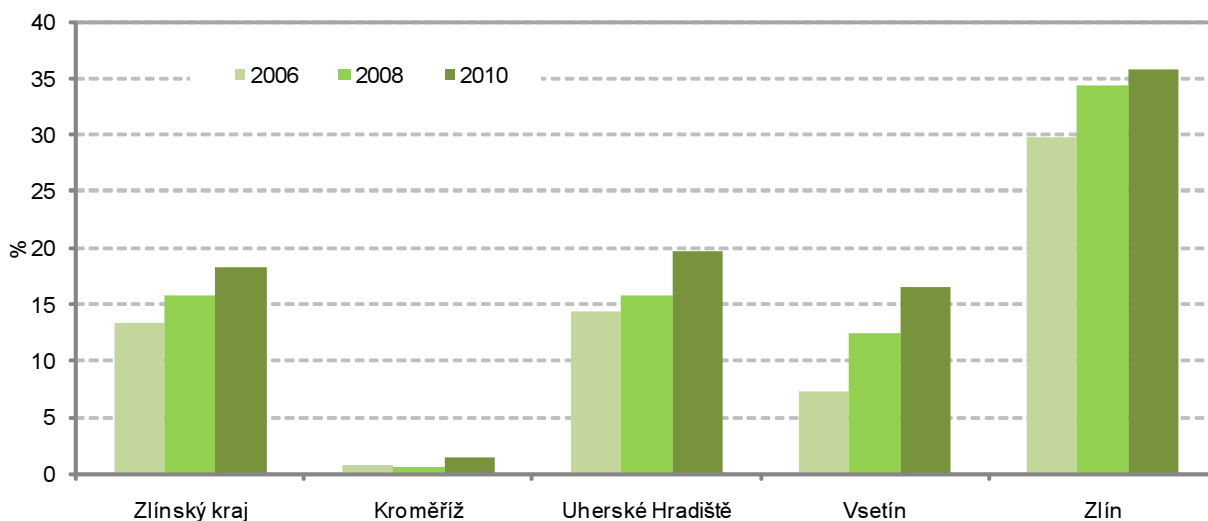
Ekofarmy ve Zlínském kraji ve sledovaném roce obhospodařovaly celkem 356 km² zemědělské půdy, což je šestá největší krajská plocha ekologického zemědělství v republice, a tvoří 8,0 % z republikového celku.

Z celkové rozlohy zemědělské půdy kraje tedy v roce 2010 připadlo na ekologické zemědělství (spolu s přechodným obdobím) 18,4 %, což je čtvrtý největší krajský podíl v republice. Vyšší republikový podíl mají kraje Karlovarský (49,0 %), Liberecký (22,6 %) a Moravskoslezský (19,2 %).

V rámci kraje největší okresní plochu zemědělské půdy v roce 2010 stejně jako v předchozích letech ekologicky využívaly zemědělci ve zlínském okrese (35,7 %), po něm následovaly okresy Uherské Hradiště (19,6 %), Vsetín (16,4 %) a Kroměříž (1,5 %).

Vzhledem k roku 2006 došlo k nárůstu plochy ekologicky obhospodařované půdy kraje z 259 km² v roce 2006 (podíl z celkové zemědělské půdy kraje 13,3 %) na 356 km² ve sledovaném roce.

Graf 48 Podíl ekologicky obhospodařované zemědělské půdy na celkové výměře zemědělské půdy ve Zlínském kraji a jeho okresech (v %)

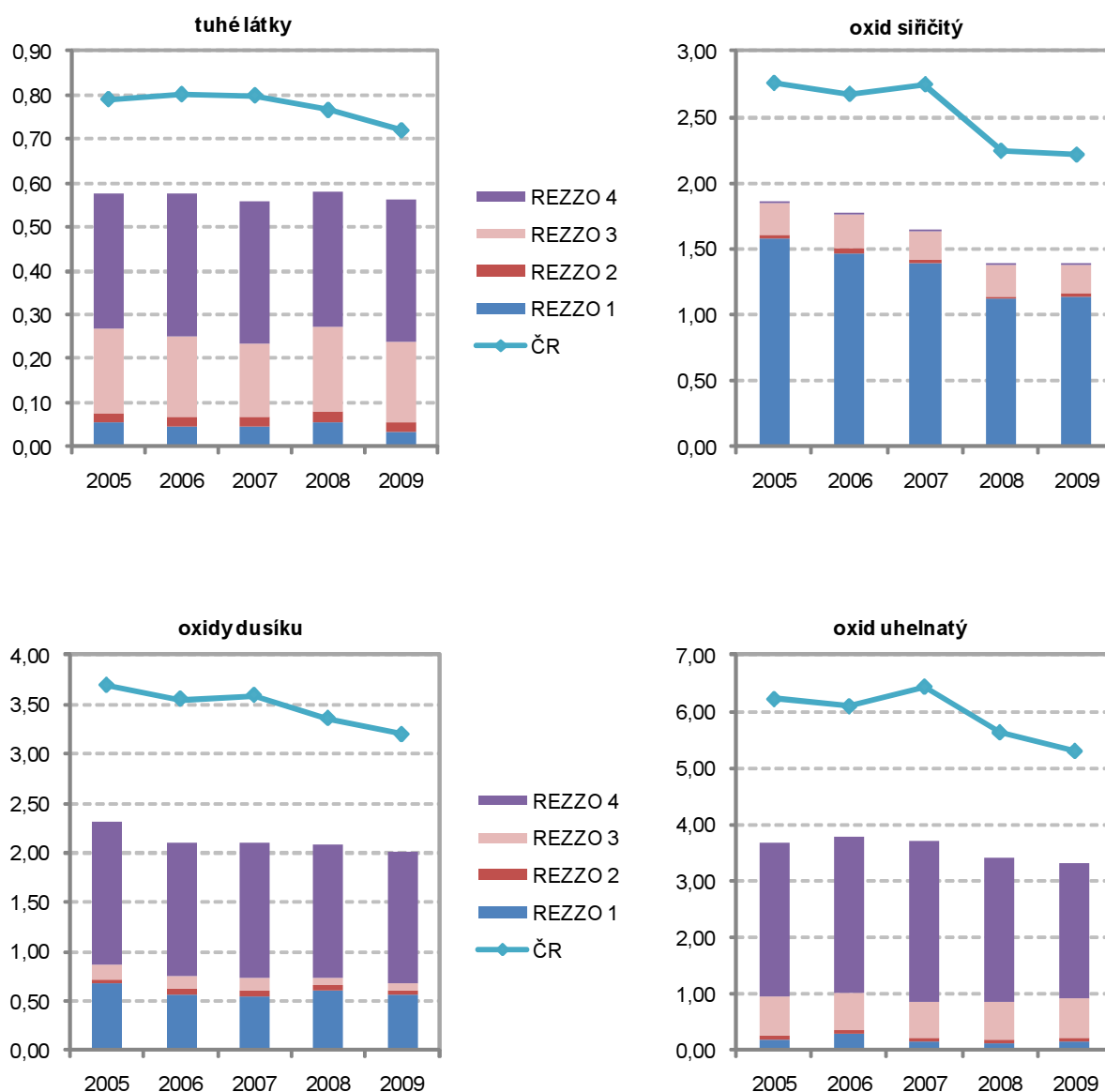
Ekologické zemědělství podle SO ORP

Podle jednotlivých správních obvodů obcí s rozšířenou působností (ORP) kraje byl v roce 2007 největší podíl ekologického zemědělství zjištěn v Luhačovicích, kde se ekologicky využívalo 65 % zemědělské půdy, a ve Valašských Kloboukách 55 % zemědělské půdy. Největší výměra zemědělské půdy byla podle ekologických zásad využívána v ORP Uherský Brod (přes 80 km², což je celkem 30 % zemědělské půdy ORP).

Emise: Emise hlavních znečišťujících látek se pomalu snižují

Podle údajů z registru emisí a zdrojů znečišťování ovzduší (REZZO), který spravuje Český hydrometeorologický ústav (ČHMÚ), je zřejmé, že se ve Zlínském kraji v posledních pěti letech emise znečišťujících látek snižovaly. Nejvýraznějším zdrojem znečištění ve Zlínském kraji byly i v roce 2009 mobilní zdroje znečištění (REZZO 4), a to s podílem na celku v roce 2009 58,9 % u tuhých látek, 66,0 % u oxidů dusíku a 72,4 % oxidu uhelnatého. Největší podíl znečištění oxidem siřičitým šel na vrub velkým stacionárním zdrojům (REZZO1), a to 82,0 %.

Graf 49 Měrné emise základních znečišťujících látek v ovzduší ve Zlínském kraji (v t/km²)

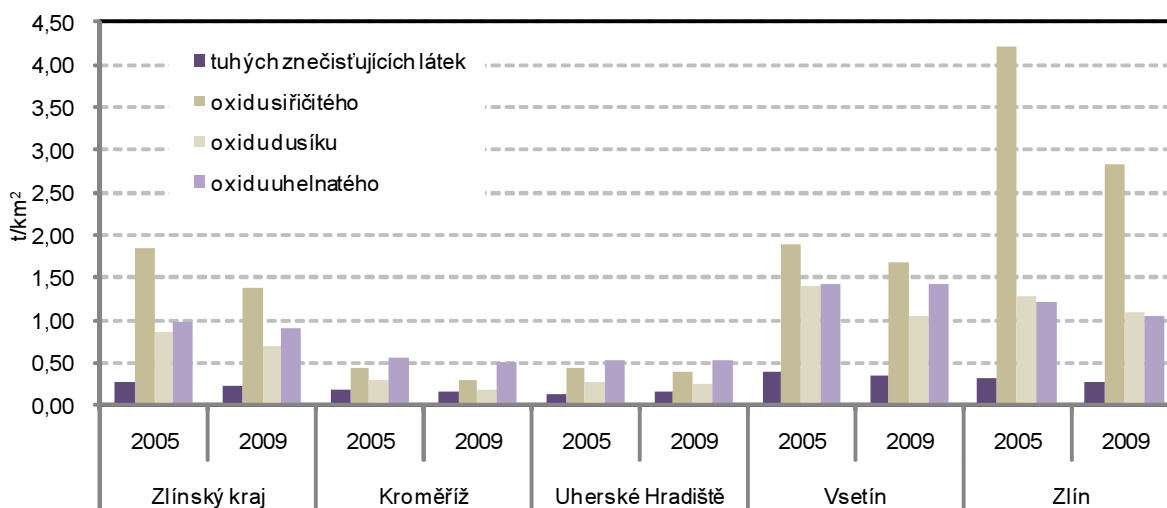
Největšími zdroji znečištění ovzduší v kraji jsou mobilní zařízení

Největší zátěží pro kvalitu ovzduší ve Zlínském kraji byly mobilní zdroje znečištění (REZZO4, v této skupině jsou zahrnuta mobilní zařízení se spalovacími nebo jinými motory, která znečišťují ovzduší, zejména silniční a motorová vozidla, železniční kolejová vozidla, plavidla a letadla). U emisí tvořených tuhými znečišťujícími látkami došlo v průběhu čtyř let k nárůstu o 3,1 % a jejich podíl na těchto emisích v kraji tak vzrostl z 56,1 % o 2,8 procentního bodu. U emisí oxidu dusíku a oxidu uhelnatého došlo od roku 2005 k poklesu produkce o 8,3 % a 10,7 %. Jejich podíl na celku těchto emisí v kraji od počátečního roku sledovaného období u oxidu dusíku vzrostl z 62,3 %

Největší podíl emisí oxidu siřičitého pochází od velkých stacionárních zdrojů
Emise od malých zdrojů nejsou rozhodně malé

o 3,7 p.b. a u oxidu uhelnatého poklesl z 73,6 % o 1,2 p.b. Na znečištění oxidem siřičitým se mobilní zdroje podílely v roce 2009 necelým procentem (0,72 %). Největšími producenty emisí oxidu siřičitého ve Zlínském kraji byly velké stacionární zdroje znečišťování (REZZO1, kam patří stacionární zařízení ke spalování paliv o tepelném výkonu vyšším než 5 MW a zařízení zvláště závažných technologických procesů). V roce 2009 tvořily na zlínském celku těchto emisí 82,0 %. Proti předchozímu roku bylo zaznamenáno zvýšení emisí o 1,8 %, avšak proti roku 2005 došlo k poklesu o 27,4 % a za čtyři roky se tak jejich podíl snížil o 2,9 p.b. Také stacionární zdroje znečištění střední (REZZO2, což jsou stacionární zařízení ke spalování paliv o tepelném výkonu od 0,2 do 5 MW, zařízení závažných technologických procesů, uhelné lomy a plochy s možností hoření, zapáření nebo úletu znečišťujících látek) a malé (REZZO3, kam patří stacionární zařízení ke spalování paliv o tepelném výkonu nižším než 0,2 MW, zařízení technologických procesů nespádajících do kategorie velkých a středních zdrojů, plochy, na kterých jsou prováděny práce, které mohou způsobovat znečišťování ovzduší, skládky paliv, surovin, produktů a odpadů a zachycených exhalátů a jiné stavby, zařízení a činnosti, výrazně znečišťující ovzduší) svým podílem přispívají na znečišťování ovzduší v kraji. Zvláště malé zdroje rozhodně nejsou zanedbatelné. V roce 2009 byl jejich podíl znečištění tuhými látkami 32,1 % (pokles podílu za 4 roky o 1,2 p.b.), oxidem siřičitým 15,8 % (od roku 2005 došlo ke zvýšení podílu o 3,4 p.b.), oxidy dusíku 4,0 % (čtyřletý pokles podílu o 2,5 p.b.) a oxidem uhelnatým 21,0 % (nárůst podílu za sledované období o 2,0 p.b.).

Graf 50 Měrné emise základních znečišťujících látek v ovzduší v okresech Zlínského kraje bez mobilních zdrojů znečištění (v t/km²)

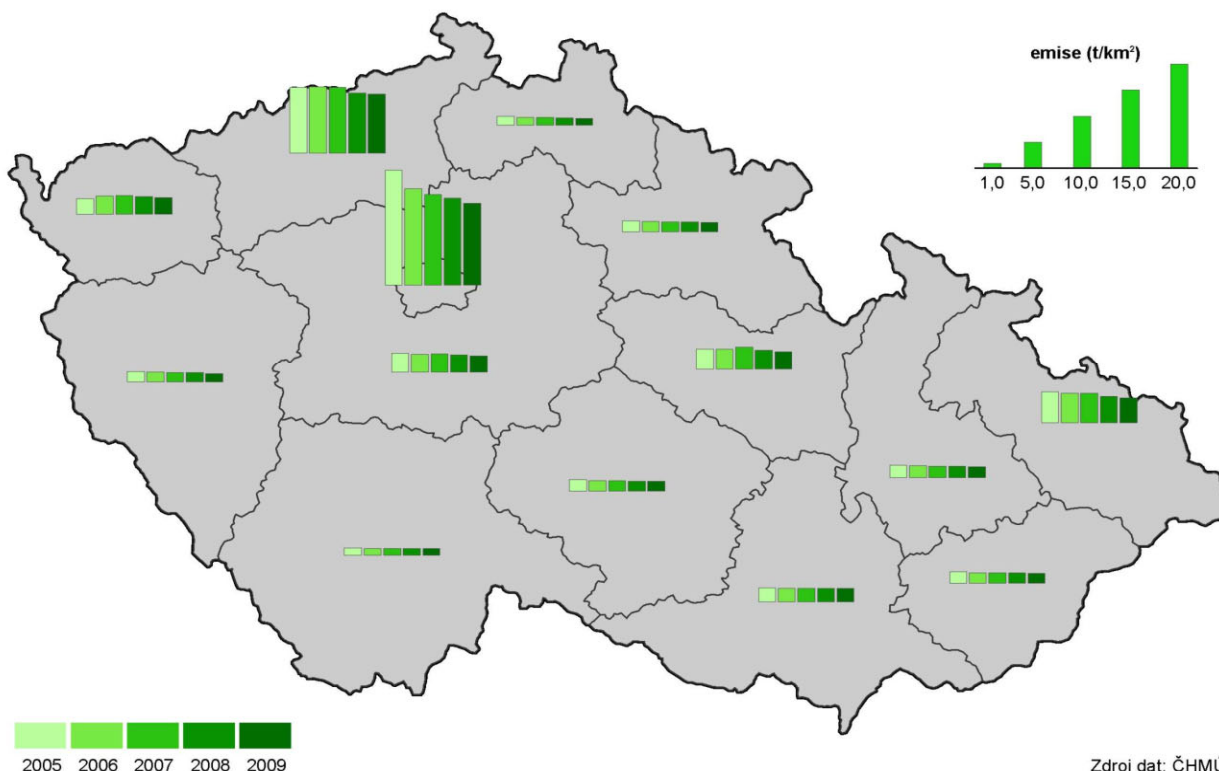
Nejvíce znečištěné ovzduší přetrvává v okrese Zlín

Čistota nebo znečištění ovzduší jednotlivých územních celků je dána jednak rozmístěním stacionárních zdrojů výrazně znečišťujících ovzduší (tedy podniků produkujících emise, dále i umístěním ploch, na kterých jsou skládky paliv, surovin, produktů a odpadů) a v neposlední řadě také mobilními zdroji, tedy dopravní zátěží silničních a železničních „tepen“ v kraji. Z Grafu 2 je zřejmé, že nejvyšší znečištění bylo i přes snížení vypouštěných emisí opět zjištěno ve zlínském okrese, a to především vysokými objemy oxidu siřičitého (2,84 t/km²) a oxidu dusíku (1,08 t/km²). Nejvyšší hodnoty tuhých znečišťujících látek (0,34 t/km²) a oxidu uhelnatého (1,43 t/km²) byly naměřeny v okrese Vsetín.

Zlínský kraj patří ke krajům s nejnižšími emisemi ovzduším

Ve všech čtyřech sledovaných druzích emisí znečišťujících ovzduší (REZZO1-4) dosahovaly zjištěné údaje za Zlínský kraj nižší hodnoty než činily průměry za celou republiku. Mezi kraji se Zlínský kraj umístil v emisích tvořených tuhými znečišťujícími látkami na třetím nejlepším místě (tedy byla zde naměřená třetí nejnižší hodnota mezi kraji). V produkci emisí oxidu siřičitého obsadil kraj 7. příčku, oxidu dusíku 6. pozici a oxidu uhelnatého čtvrté místo. Z celorepublikového pohledu tak Zlínský kraj patřil mezi kraje s čistým ovzduším. Nejmenší znečištění ovzduší bylo v roce 2009 zjištěno v Jihočeském kraji.

Měrné emise NO_x (REZZO 1-4) v krajích v letech 2005 až 2009

Zdroj dat: ČHMÚ

Vodovody a kanalizace

Počet obyvatel zásobovaných vodou z vodovodů se zvyšuje
Vodné rostě, spotřeba vody klesá

Délka vodovodní sítě v kraji v roce 2010 dosáhla 3 804 km, což představuje proti roku 2009 nárůst o 1,7 %. Podíl obyvatel zásobovaných vodou z vodovodů se zvýšil z 91,1 % na 91,9 % v roce 2010, přesto je i nadále mírně pod republikovou úrovní (1,2 procent. bodu). Ve srovnání se sousedními kraji je podíl mírně vyšší než v Olomouckém kraji (90,9 %), ale nižší než v Jihomoravském (94,9 %) a Moravsko-slezském kraji (98,4%).

Na kanalizaci s koncovou ČOV je napojeno 75,7 % obyvatel
Počet ČOV vzrostl o 12 proti roku 2005

Výroba vody v kraji zůstala na úrovni předchozího roku. Objem vyrobené vody představuje 30,6 mil. m³ vody, z toho 58,2 % z podzemní vody. V rámci kraje bylo vyfakturováno 24,0 mil. m³ pitné vody (v přepočtu 120,9 l na osobu a den a to je o 3,8 l/os./den méně než v roce 2009). Rozhodující podíl z celkového množství fakturované vody byl určen domácnostem (65,3 %). Specifické množství vody fakturované domácnostem v roce 2010 dosáhlo 15,7 mil. m³. V přepočtu na osobu a den je to 79 l a je to nejnižší spotřeba mezi kraji. Cena m³ vody se meziročně zvýšila o 2,1 Kč na 30,6 Kč a je mírně nad úrovní republiky (29,1 Kč/m³).

Podíl obyvatel v domech napojených na veřejnou kanalizaci se neustále zvyšuje, v roce 2010 představoval 85,6 % (proti roku 2005 je to nárůst o 4,8 procentního bodu). Na kanalizaci s koncovou čistírnou odpadních vod byla v roce 2010 napojena obydlí 75,7 % obyvatel kraje.

V kraji je 93 ČOV s celkovou kapacitou 182,4 tis. m³ vody denně. Z hlediska technologie čištění jsou rozhodující mechanicko-biologické, pouze jedna je mechanická. Zhruba polovina mechanicko-biologických čistíren je uzpůsobena pro další odstraňování dusíku, popř. dusíku a fosforu současně. Vypouštěné odpadní vody do kanalizace v roce 2010 v celkovém objemu 25 mil. m³ byly z 93 % čištěny. Přitom celkový objem čištěných vod v roce 2010 představoval 48,3 mil. m³, z toho však více než polovinu tvořily srážkové vody.

Odpady: Produkce podnikového odpadu v kraji meziročně vzrostla o 395 tis.t...

Nejvýznamnějšími původci odpadů jsou ekonomické subjekty (podniky), jejichž činností vzniklo 989 tis. t odpadu. Ve srovnání s rokem 2009 došlo ke zvýšení produkce odpadů o 66,3 %, přitom nejvýraznější nárůst byl zaznamenán u podniků, které vyrábí elektrická zařízení. Největší množství odpadu vyprodukovaly stavební podniky, jejichž podíl představoval 62,1 % a proti roku 2009 se téměř zdvojnásobil. Na produkci odpadů za celou republiku se kraj podílí 4,8 % a v přepočtu na jednoho obyvatele připadá v kraji 1 674 kg podnikového odpadu, což je o 268 kg méně než na úrovni republiky.

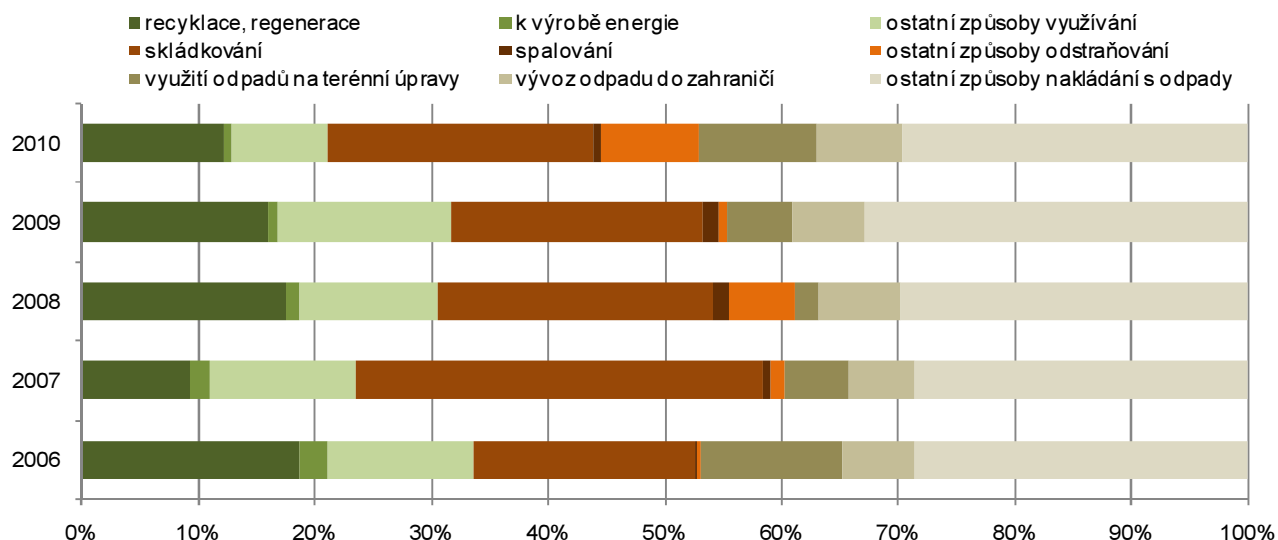
...naopak komunálního poklesla o 3 tis. t

Komunálního odpadu bylo vyprodukováno 372 tis. t, z toho největší část - 70 % tvořil běžný svoz (odpad z popelnic, z kontejnerů nebo svozových pytlů), 16 % činil tříděný odpad (sklo, papír, plasty) a 14 % objemný odpad (koberce, nábytek). Meziroční mírné snížení produkce komunálního odpadu (o 3 tis. t) ovlivnil pokles svazu objemného odpadu a odpadů z komunálních služeb. V přepočtu na jednoho obyvatele vychází v kraji 298 kg, tedy o 19 kg méně než v ČR.

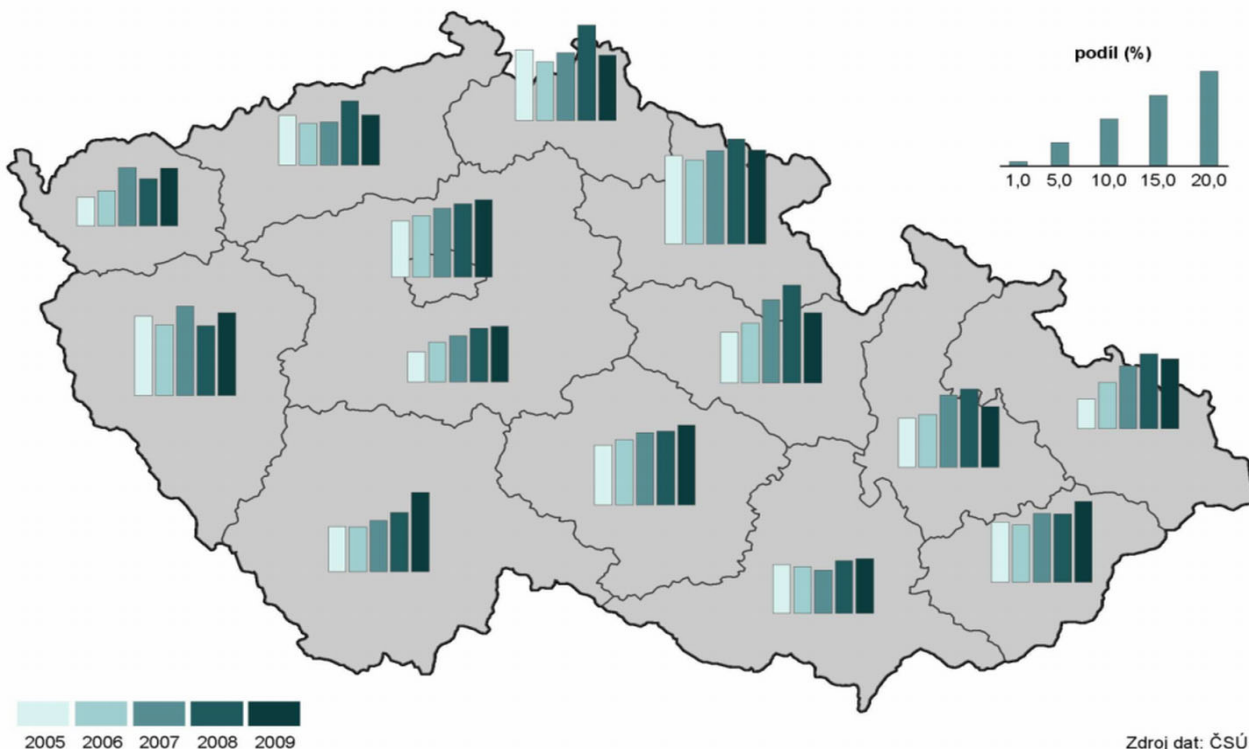
Nakládání s nebezpečným odpadem tvoří jednu desetinu celkového objemu

V roce 2010 bylo v kraji nakládáno s 720 tis. t odpadu, to představuje meziroční pokles o 85 tis. T. Z celkového množství bylo 152 tis. t využito (především recyklací a regenerací) a 228 tis. T. odstraněno. S 340 tis. t bylo nakládáno jiným způsobem, např. bylo využito na terénní úpravy. Meziročně se zvýšil podíl nebezpečného odpadu z 6 % na 10 % z celkového objemu.

Graf 51 Nakládání s odpady ve Zlínském kraji podle vybraných způsobů nakládání

Podíl odděleně sbíraných složek komunálního odpadu v krajích v letech 2005 až 2009

Zdroj dat: ČSÚ